

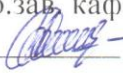

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ
Придунайська філія
Кафедра права**

Затверджую:
Директорка ПФ ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
професор
Тамара ГУМЕННИКОВА
«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри права
Протокол №1 від 29 серпня 2025 р.

В.о.зав. кафедри
 Наталя ФІЛІПОВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК15 Римське право

спеціальності:	D8 Право (шифр і назва спеціальності)
освітнього рівня:	Бакалавр (назва освітнього рівня)
освітньої програми:	«Право» (шифр і назва освітньої програми)

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Бальжик Ірена Анатоліївна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права.

Викладач:

Бальжик Ірена Анатоліївна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права.

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри права
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

В.о.зав.кафедри — Наталя ФІЛІПОВА
(підпис)

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньо-професійної програми
«Право» 29 серпня 2025 р.

Керівник (гарант) освітньої програми — Наталя ФІЛІПОВА
(підпис)

Пролонговано:

- на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

- на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

- на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

- на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Придунайська філія**

Кафедра права

Назва дисципліни	<u>Римське право</u>
Викладач (-і)	Бальжик Ірена Анатоліївна
Портфоліо викладача (-ів)	--
Контактний тел.	--
E-mail:	maup06@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	http://izmail.maup.com.ua
Консультації	Графік консультацій: – перший, третій вівторок місяця – 15.00 - 17.00

1. Коротка анотація до дисципліни «Римське право»

«Римське право» є дисципліною, яка вивчає становлення та суть основних інститутів римського права, особливості їх формування у практиці преторів та юристів, а також основні категорії римського права, акцентуючи на тих, якими оперує сучасна європейська юриспруденція. Курс має на меті сприяти формуванню професійного юридичного мислення та вільному володінню сучасною юридичною термінологією.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Римське право» є сформувати у здобувачів вищої освіти систему правових знань що стосуються юридичної діяльності, базуючись на знаннях з основ правознавства. Ввести здобувачів у майбутню професію, ознайомити з його місцем в суспільстві; показати сферу прикладання знань; розкрити деонтологічні вимоги, що пред'являються до нього; дати загальне уявлення про принципи, норми, вміння і навички, якими він мусить оволодіти, щоб відповідати своєму професійному призначенню.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Римське право» є визначення ролі та призначення юридичної діяльності в структурі соціальної діяльності; встановлення та опис соціального призначення юристів як особливої професійної групи, шляхом призначення їх ролі для сучасної держави; підвищення авторитету права, виховання шанобливого ставлення всіх членів суспільства до права, що є необхідною умовою ефективного здійснення правової роботи; прогнозування тенденції розвитку юридичної науки, визначення необхідних змін щодо системи кваліфікаційних вимог в межах конкретних юридичних спеціальностей; виховання у юриста вміння пошуку та встановлення правової істини ним самим на підставі отриманих знань з юридичних дисциплін.

3. Формат курсу - очний (*offline*) та/або дистанційний (*online*)

4. Програмні результати навчання (інтегральна, загальні та спеціальні (фахові) компетентності)

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
Загальні компетентності / Soft-skills (ЗК) :	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
Спеціальні (фахові) компетентності / Hard-skills (ФК)	
СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм

Результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (РН):

- РНЗ** Проводити збір та інтегрований аналіз інформації з різних джерел
РН19 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
навчальна дисципліна «Римське право»		
Курс	1	1
Семестр	2-й	2-й
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні години:	34 лекційних та 18 семінарських (практичних) годин	14 лекційних та 6 семінарських (практичних) годин
Модульний контроль	1 модульна контрольна робота	-

Самостійна робота Індивідуальне науково- дослідне завдання	68 годин	100 годин
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

6. Статус дисципліни: цикл професійної підготовки, обов'язкова дисципліна

7. Пререквізити (перелік попередньо прослуханих курсів): Вивчення курсу «Римське право» (для бакалаврів) передбачає наявність знань із базового курсу «Історія держави і права», «Теорія держави і права», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», які викладаються для студентів першого освітнього рівня (бакалавр).

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
2. Сервіс для пошуку наукових джерел GoogleScholar. URL: <https://scholar.google.com.ua>
3. Професійна нормативно-правова бібліотека «Норматив™ PRO» URL: <http://normativ.ua/about.php>
4. Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА" URL: <http://www.ligazakon.ua>
5. Мультимедійний проектор, екран, ноутбук

9. Політика курсу.

Студент дотримується правил академічної доброчесності відповідно до «Положення щодо впровадження системи академічної доброчесності» в Придунайській філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП», ухваленого рішенням Вченої ради Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 7 від 27.08.2020 р.) та «Положення щодо впровадження системи забезпечення академічної доброчесності кафедри права Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол засідання кафедри права від 30.06.2020 р., ухвалено рішенням Вченої Ради Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП» від 27.08.2020 р.).

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;
- опрацювання теоретичного матеріалу та практичних завдань, які надані в курсі «Римське право» на платформі Google Classroom (код класу надається викладачем на першому занятті).

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів, а також при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- списування та плагіат.

Реферативні роботи здобувач виконує самостійно, з обов'язковим посиланням на джерела інформації та самостійно перевіряє їх онлайн на безкоштовних сервісах на наявність плагіату.

11. Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є *лекції, семінарські заняття, консультації*.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації, лекція-консультація.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формувати та обґрунтовувати власну позицію, висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

Лекція-консультація є поєднанням викладу нової навчальної інформації лектором з постановкою запитань. Лектор консультує студентів у ході лекційного викладу, що сприяє кращому засвоєнню ними навчального матеріалу. Вона може проводитись за різними сценаріями: запитання – відповіді; запитання – відповіді – дискусії.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні науково-дослідні завдання**.

12. Система оцінювання та вимоги.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<http://surl.li/fakmiz>), «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП»» (<http://surl.li/xodocy>),

Результати поточних досягнень студента (РПД)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	2-й семестр	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	17	17
Відвідування семінарських занять	1	9	9
Робота на семінарському занятті	10	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ (науковий реферат, презентація, доповідь на конференції)	30	1	30

Разом	-	186
Максимальна кількість балів – 186 балів		
Розрахунок: $186 : 100 = 1,86$ Студент набрав X балів; розрахунок: $X : 1,86 =$ загальна кількість балів.		

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу, навчальної літератури, історичних джерел з римського права, підготовка до семінарських занять, самостійне розв'язання задач – казусів по темах.

До методів СРС, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносимо: проблемно-пошукові (опрацювання першоджерел, вивчення останніх досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених за заданою тематикою, самостійне вирішення практичних завдань); методи проектного навчання (участь у круглих столах); колективної розумової діяльності (групові ситуаційні завдання), застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (унаочнення запропонованого викладачем навчального матеріалу, підвищення мотивації здобувачів до самостійної роботи за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності).

Критерії оцінювання завдань для самостійної роботи:

- змістовність – 3 бали;
  - відповідність діючому законодавству та стилю оформлення – 2 бали;
- Максимальна кількість балів за одну тему (одиницю) цієї роботи – 5 балів

Індивідуальні завдання: індивідуальне науково-дослідне завдання (написання рефератів, підготовка доповідей з презентаціями, виступ на конференції з підготовкою тез доповідей та презентацій – для студентів денної форми навчання).

Критерії оцінювання індивідуальних завдань (рефератів, доповідей з презентаціями, виступ на конференції з підготовкою тез доповідей та презентацій тощо)

№з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	3
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	5
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична і незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	2

Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання – 30 балів

Виконання індивідуальних самостійних завдань передбачають також можливість навчання з дисципліни на освітніх платформах, у форматі онлайн курсів, що дозволяє вдосконалити навички, покращити рівень знань та підвищити мотивацію для саморозвитку. Здобувачу пропонується самостійно обрати тематику онлайн курсу із переліку запропонованих та пройти курс за власним вибором. Після успішного проходження курсу треба завантажити сертифікат про успішне проходження курсу. Перелік курсів:

1. Особисте і суспільне у призмі класичних текстів (URL: <https://vumonline.ua/course/classical-works-influence-on-modern-society/>).

2. За вільним вибором здобувача освіти (вимоги: курс обов'язково має бути сертифікованим та охоплювати питання та проблеми передбачені навчальною дисципліною «Римське право»).

Після отримання сертифікату здобувач має можливість отримати додаткові 10 балів до свого рейтингу з навчальної дисципліни.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань за визначеними темами проводиться письмово у формі відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних завдань, виконання тестів, тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань є:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі письмової відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	15 балів
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань, тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Римське право» проводиться у формі **заліку**, який оцінюється максимально у 100 балів. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності здобувачів та рубіжного (модульного) контролю.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття. Здобувачу, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість протягом двох тижнів у дні консультацій викладача.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- опрацювання теоретичного матеріалу та вирішення практичних завдань за допомогою платформи Google Classroom.

Здобувач допускається до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, які передбачені силабусом навчальної дисципліни та відвідав всі аудиторні заняття, які передбачені розкладом.

Система ліквідації академічної заборгованостей має такий зміст:

- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 35 до 59 балів, після належної підготовки має право повторного складання екзамену;
- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 0 до 34 балів тобто менше 50% кількості балів, достатніх для отримання задовільної оцінки, зобов'язаний пройти повторний курс вивчення дисципліни перед повторним складанням екзамену.

16. Питання до заліку з дисципліни «Римське право»

1. Значення римського права для підготовки і практичної діяльності сучасного юриста.
2. Нарис політичної історії Риму (зовнішня історія).
3. Соціально-економічна структура Риму (внутрішня історія).
4. Основні засади врядування у Стародавньому Римі.
5. Податкова система, грошова система та державна скарбниця.
6. Система врядування у Стародавньому Римі.
7. Магістратура як елемент системи врядування у Стародавньому Римі.
8. Римське громадянство: порядок набуття та втрати.
9. Юридичні особи як суб'єкти публічного права.
10. Поняття та система римського права.
11. Приватне і публічне право: поняття та критерії для розмежування.
12. Поняття і види джерел римського права.
13. Правовий звичай як джерело римського права.

14. Поняття і види законів у Стародавньому Римі.
15. Едикти магистратів як джерело римського права.
16. Діяльність юристів як джерело римського права.
17. Кодифікація Юстиніана.
18. Рецепція римського права та її значення в сучасній юриспруденції.
19. Види та форми рецепції римського права.
20. Поняття фізичної особи та її правоздатності.
21. Дієздатність фізичної особи.
22. Правовий стан римських громадян.
23. Правовий стан латинів.
24. Правовий стан перегрінів.
25. Правове становище рабів.
26. Правове становище колонів.
27. Сім'я. Агнатське і когнатське споріднення.
28. Поняття й умови укладання шлюбу.
29. Форми укладання шлюбу.
30. Види шлюбу і правові відносини подружжя.
31. Правовідносини між батьками і дітьми.
32. Опіка і піклування.
33. Поняття і ознаки речового права.
34. Види речових прав.
35. Поняття і види речей.
36. Поняття і структура володіння.
37. Види володіння.
38. Поняття і зміст права власності.
39. Захист права власності.
40. Поняття і види прав на чужі речі.
41. Поняття і ознаки сервітутів.
42. Види сервітутів.
43. Поняття і форми застави.
44. Поняття і ознаки зобов'язання.
45. Класифікація зобов'язань.
46. Підстави виникнення зобов'язань.
47. Сторони в зобов'язанні.
48. Множинність та заміна осіб в зобов'язанні.
49. Забезпечення виконання зобов'язань.
50. Умови належного виконання зобов'язань.
51. Поняття і види договорів.
52. Умови дійсності договорів.
53. Зміст та елементи договору.
54. Стадії укладання договору.
55. Вербальні контракти.
56. Літеральні (письмові) контракти.
57. Реальні контракти.
58. Консенсуальні контракти.
59. Інномінальні (безіменні) контракти.
60. Пакти та їх види.
61. Зобов'язання ніби з договорів.
62. Деліктні зобов'язання.
63. Зобов'язання ніби з приватних деліктів (квазіделікти).
64. Основи поняття спадкового права.
65. Поняття спадкування і його види.

66. Спадкування за заповітом.
67. Поняття й умови дійсності заповіту.
68. Спадкування за законом.
69. Прийняття спадщини.
70. Сингулярне правонаступництво і його види.
71. Основні поняття римського судового процесу.
72. Легісакційний процес, його стадії і форми.
73. Формулярний процес і його стадії.
74. Преторська формула та її складові частини.
75. Екстраординарний процес.
76. Позовний захист: поняття і види позову.
77. Спеціальні засоби преторського захисту.
78. Основні засади карної відповідальності у Стародавньому Римі.
79. Класифікація злочинів.
80. Види покарань.
81. Порядок судочинства у карних справах.

17.Шкала відповідності оцінок: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література)

Основна література:

1. Горецька Х.В. Основи римського цивільного права. Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ОПП «Право» всіх форм навчання. Львів: Вид-во Растр-7. 2021. 210 с.
2. Основи римського приватного права : навчально-методичний посібник / за ред. Є. О. Харитонова. Одеса : Фенікс, 2019. 296 с.
3. Основи римського приватного права: підручник В.І. Борисова, Л.М. Домашенко та ін.; за заг. Ред. В.І. Борисової та Л.М. Баранової. Харків: Право, 2015. 284 с.
4. Підпригора О.А., Харитонов Е.О. Римське право. Підручник. Київ: ЮрінкомІнтер, 2017. 462 с.
5. Підпригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право: підручник.. К.: Юрінком інтер, 2015.
6. Римське право (в схемах) : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. М. Г. Поліщук. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 108 с.

7. Римське приватне право: підруч. для студ. вищ.навч. закл. Є. М. Орач, Б. Й. Тищик. Київ: Ін Юре, 2012. 392 с.
8. Тетарчук І.В. Римське приватне право: навчальний посіб для підготовки до іспитів. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.

Допоміжна література:

1. Агафонов С. Особливості припинення шлюбу розлучення за Стародавнім римським цивільним правом. *Юридичний журнал*. 2020. №10. С. 84-86.
2. Бажанов В. Поняття зобов'язання в римському праві та його рецепція в країнах Європи. *Про українське право. Рецепція римського права* / за ред. проф. І. Безклубого. Київ, 2015. Число IX. С. 71-75.
3. Балко О. Принципи правового регулювання шлюбних відносин у Давньому Римі. *Юридична Україна*. 2021. № 11. С. 23-28.
4. Безклубий І. Шляхом рецепції римського права. *Про українське право. Рецепція римського права* / за ред. проф. І. Безклубого. К., 2015. Число IX. С. 7-13.
5. Бойко І. Особливості впливу римського приватного права на розвиток цивільного законодавства в Україні. *Про українське право. Рецепція римського права* / за ред. проф. І. Безклубого. К., 2015. Число IX. С. 28-36.
6. Вовк В. Знаково-символічний характер одягу в межах римського права. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 267-274.
7. Вовк В.М. Про «корисність» вивчення Римського права студентами-юристами. *Юридична наука*. 2022. №1. С. 34-38.
8. Гринько С.Д. Дигести Юстиніана як джерело римського приватного права. *Університетські наукові записки*. 2020. № 1 (21). С.90-96.
9. Гринько С.Д. Поняття та предмет зобов'язань за римським приватним правом. *Університетські наукові записки*. 2020. № 3(35). С. 38-51.
10. Гужва А. М. Інтерес у договірних зобов'язаннях за римським правом і сучасним цивільним правом України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03. Х.: 2020. 18 с.
11. Гутьєва В.В. Права та обов'язки сторін договору емфітевзису за римським приватним правом. *Актуальні проблеми держави і права*. Зб. наук. праць. Вип. 11. Одеса : Юридична література, 2020. С.254-267.
12. Кочин В.В. Європеїзація принципів (засад) цивільного законодавства України. *Приватне право і підприємництво*. 2020. Вип.20. С.58-61.
13. Крупчан О.Д. Синхронізація розвитку приватноправової сфери і громадянського суспільства як актуальне завдання науки приватного права. *Приватне право і підприємництво*. 2020. Вип.20. С.5-7.
14. Римське право крізь призму традиції і судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 512 с.
15. Рябоконт Є. О. Генеза інституту правонаступництва у римському приватному праві. *Право України*. 2016. № 2. С. 131-139.
16. Штефан О.О. Зміст та умови реалізації принципу естоппель у приватноправових та процесуальних правовідносинах. *Приватне право і підприємництво*. 2020. Вип.20. С. 87-94.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>; Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua.
5. Офіційний сайт Баз українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.